

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 sierpnia 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Agnieszka Stachurska

Protokolant: sekretarz sądowy Anna Bańcerowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 sierpnia 2021 r. w Warszawie

sprawy M. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

o świadczenie postojowe

na skutek odwołania M. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

z dnia 9 lipca 2020 r. znak (...) -CK

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje M. G. świadczenie postojowe w kwocie 1.057,00 zł (jeden tysiąc pięćdziesiąt siedem złotych).

UZASADNIENIE

W dniu 10 sierpnia 2020r. M. G. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 9 lipca 2020r., znak: (...), w której odmówiono przyznania jej prawa do świadczenia postojowego w następstwie rozpoznania wniosku z 5 czerwca 2020r.

Odwołująca wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i wypłacenie jej ww. świadczenia, wskazując że decyzja jest niezgodna ze stanem faktycznym i prawnym. Uzasadniając swe stanowisko wyjaśniła, że w dniu 29 kwietnia 2020r. zostały złożone dwa wnioski przez jej zleceniodawców – jeden przez (...) w formie elektronicznej, zaś drugi przez P. H. w formie papierowej, osobiście przez zleceniodawcę w siedzibie ZUS przy ul. (...). Następnie, z uwagi na brak poprawy jej sytuacji materialnej, w dniach 14 maja 2020r. i 29 maja 2020r. złożyła elektronicznie dwa wnioski o kontynuację świadczenia. Ostatni wniosek został złożony w dniu 5 czerwca 2020r., przy czym został rozpatrzony odmownie. W ocenie odwołującej organ rentowy nieprawidłowo określił wniosek (...) P. H. z dnia 29 kwietnia 2020r. jako złożony w dniu 21 maja 2020r., w następstwie czego odwołująca nie otrzymała pełnych trzech wypłat świadczenia postojowego za okres od kwietnia do czerwca w łącznej wysokości 6.240 zł (3x 2.080 zł). Wypłacone jej świadczenia z tego tytułu zostały zaniżone o kwotę 1.057 zł (odwołanie z dnia 6 sierpnia 2020r., k. 5-7 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 1 września 2020r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. wniósł o jego oddalenie, a uzasadniając swe stanowisko wskazał, że świadczenie postojowe nie jest świadczeniem wypłacanym za określony przedział czasowy, a warunki konieczne do jego otrzymania muszą być badane na dzień złożenia wniosku. W rozpatrywanej sprawie do Zakładu wpłynęły wnioski kolejno w dniach: 29 kwietnia 2020r., 14 maja 2020r., 21 maja 2020r. i 29 maja 2020r., a także wniosek z dnia 5 czerwca 2020r. złożony przez P. (...), który został rozpatrzony odmownie jako wniosek o przyznanie świadczenia po raz czwarty. Pełnomocnik organu rentowego zaprzeczył przy

tym, jakoby w dniu 29 kwietnia 2020r. zostały złożone dwa wnioski o świadczenie postojowe dla odwołującej, bowiem jak wynika z prezentaty na wniosku P. (...), wniosek ten został złożony w dniu 21 maja 2020r. w sali obsługi klientów. Organ rentowy wskazał również, że ciężar wykazania, że data złożenia wniosku jest inna niż wynikająca z prezentaty ZUS, zgodnie z art. 6 k.c., spoczywa na odwołującej (odpowiedź na odwołanie z dnia 1 września 2020r., k. 10-11 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 21 września 2019r. M. G. zawarła umowę zlecenie z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., na podstawie której zobowiązała się do prowadzenia zajęć fitness według zapotrzebowania zleceniodawcy z wynagrodzeniem 110,00 zł za godzinę. Umowa została zawarta na czas określony od 21 września 2019r. do 31 sierpnia 2020r. (umowa zlecenie – akta rentowe). Dodatkowo w 2020 roku M. G. wykonywała umowę cywilnoprawną podpisaną z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. (bezsporne).

W związku z epidemią (...)9, w okresach od 16 marca 2020r. do 27 marca 2020r. oraz od 30 marca 2020r. do 10 kwietnia 2020r. Centrala Zakładu Ubezpieczeń Społecznych określiła plan działań związanych z funkcjonowaniem Oddziałów ZUS, przewidując m.in. wyłączenie bezpośredniej obsługi klientów we wszystkich (...) Zakładzie, tj. obsługi na stanowiskach zlokalizowanych w salach obsługi. Zgodnie z planem należało zapewnić we wszystkich placówkach ZUS wyodrębnione strefy, w których klienci będą mogli samodzielnie złożyć wnioski, bez kontaktu osobistego z pracownikami Zakładu. Takie rozwiązanie miało na celu zwiększenie poziomu bezpieczeństwa i zapewnienie obsługi spraw w sposób niezakłócony. W planie działań wskazano, że w strefach wydzielonych powinny stanąć skrzynki na wnioski od klientów. Strefą wydzieloną miały być przedsionki wejścia do sali obsługi klientów lub wydzielona powierzchnia w obrębie wejścia do sali obsługi w taki sposób, by klient mógł samodzielnie wrzucić dokument do skrzynki, bez bezpośredniego kontaktu z pracownikami sali. W planie działań przewidziano również, że skrzynki nie mogą pozostać bez nadzoru Oddziału ZUS, by chronić dane i dokumenty w nich złożone. Skrzynki powinny zostać oznaczone w widoczny sposób datą i po każdym dniu powinny zostać przeniesione do pomieszczenia, w którym (bez otwierania) będą „w kwarantannie” przez 3 dni kalendarzowe. Po tym czasie miały zostać otwarte i zarejestrowane przez pracowników (...) z datą faktycznego wpływu do ZUS (data ze skrzynki) (plany działań dla Oddziałów ZUS w okresie od 16 do 27 marca 2020r., od 30 marca do 10 kwietnia 2020r., k. 84-87 a.s.).

Zgodnie z planem działań dla Oddziałów ZUS również w okresie od 14 do 30 kwietnia 2020r. bezpośrednia obsługa klientów we wszystkich (...) Zakładzie miała nadal być wyłączona. W placówkach ZUS dalej miały funkcjonować wyodrębnione strefy, w których klienci mogli samodzielnie składać wnioski bez kontaktu osobistego z pracownikami Zakładu oraz skrzynki na wnioski od klientów. Zgodnie z planem na skrzynkach należało umieścić napis „wnioski przedsiębiorców – tarcza antykryzysowa”. Skrzynki nadal miały być oznaczane w widoczny sposób datą i po każdym dniu miały być przenoszone do pomieszczenia, w którym bez otwierania miały pozostawać w kwarantannie przez 3 dni kalendarzowe, po czym miała nastąpić rejestracja dokumentów przez pracowników (...) z datą faktycznego wpływu do ZUS (data skrzynki) (plan działań dla Oddziałów ZUS w okresie od 14 kwietnia do 30 kwietnia 2020r., k. 88-89 a.s.).

W kwietniu 2020r. M. G. zwróciła się do zleceniodawców o złożenie wniosków o świadczenie postojowe w związku z przeciwdziałaniem skutkom wywołanym (...)10. (...) Sp. z o.o. wysłała w tej sprawie e- maila w dniu 27 kwietnia 2020r., do którego dołączyła niezbędną dokumentację. W następstwie tego:

- (...) Sp. z o.o. złożył wniosek drogą elektroniczną w dniu 29 kwietnia 2020r. Wskazano w nim miesięczny przychód z umowy w wysokości 1.203,00 zł i przychód osiągnięty w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku w wysokości 930,00 zł;
- (...) Sp. z o.o. złożył wniosek, w którym podał miesięczny przychód z umowy w wysokości 2.530,00 zł i przychód osiągnięty w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku w wysokości 930,00 zł.

(...) Sp. z o.o. ww. wniosek odwołującej wraz z wnioskami innych zleceniobiorców spółki, w dniu 29 kwietnia 2020r. został dostarczony przez wiceprezes zarządu spółki (...) do siedziby ZUS przy ul. (...) w W. i włożony do skrzynki

na wnioski z uwagi na brak funkcjonowania bezpośredniej obsługi klientów. W momencie jego składania nie było możliwości otrzymania potwierdzenia złożenia dokumentu. Wniosek został opatrzony prezentatą Inspektoratu P. Wydział Obsługi Klientów z datą 21 maja 2020r. (wnioski (...) -C – akta rentowe; oświadczenia z 3 sierpnia 2020r., k. 8 a.s. oraz z 1 grudnia 2020r., k. 27-28 a.s., zeznania M. G., k. 98 a.s., e-mail odwołującej z 27 kwietnia 2020r., k. 29 a.s.).

Odwołująca, po przesłaniu (...) Sp. z o.o. maila z dokumentacją potrzebną do złożenia wniosku o świadczenie postojowe, co miało miejsce w dniu 27 kwietnia 2021r., dzwoniła w tej sprawie do osoby pracującej w recepcji w ww. spółce. Otrzymała potwierdzenie, że dokumenty zostały dostarczone do ZUS. Z kolei w ZUS-ie, do którego również dzwoniła, uzyskała informację, że powinna czekać, ponieważ wpływa duża liczba wniosków (zeznania M. G., k. 98 a.s., e-mail odwołującej z 27 kwietnia 2020r., k. 29 a.s.).

W późniejszym czasie M. G. drogą elektroniczną składała wnioski o świadczenie postojowe za kolejne okresy. Miało to miejsce w dniu 14 maja 2020r. za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. oraz w dniach 29 maja 2020r. i 5 czerwca 2020r. za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. (wnioski (...) -C – akta rentowe).

Po rozpoznaniu złożonych wniosków Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. przyznał i wypłacił M. G. świadczenia postojowe w następujący sposób:

- na wniosek o świadczenie postojowe (...) złożony za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. w dniu 29 kwietnia 2020r. wypłacono w dniu 15 maja 2020r. kwotę 1.023,00 zł;
- na wniosek o świadczenie postojowe na kolejny okres (...) złożony za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. w dniu 14 maja 2020r. wypłacono w dniu 22 maja 2020r. kwotę 1.023,00 zł
- na wniosek o świadczenie postojowe (...) złożony za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. (jako datę jego złożenia przyjęto datę zgodną z pieczętką Inspektoratu P. Wydział Obsługi Klientów, tj. 21 maja 2020r.) wypłacono w dniu 29 maja 2020r. kwotę 1.057,00 zł;
- na wniosek o świadczenie postojowe na kolejny okres (...) złożony za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. w dniu 29 maja 2020r. – wypłacono w dniu 2 czerwca 2020r. kwotę 2.080,00 zł.

Po rozpoznaniu wniosku odwołującej z 5 czerwca 2020r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. wydał w dniu 9 lipca 2020r. decyzję znak: (...), w której odmówił prawa do świadczenia postojowego, wskazując, że na podstawie ww. wniosków świadczenie zostało wypłacone trzykrotnie (decyzja ZUS z 9 lipca 2020r., k. 47 a.s., wyjaśnienia ZUS z 9 lutego 2021r., k. 41 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wymienionych dokumentów, dając im wiarę jako nie budzącym wątpliwości i co do zasady niekwestionowanym przez strony postępowania. Dokonując ustaleń stanu faktycznego Sąd oparł się również na oświadczeniach stron co do okoliczności bezspornych, m.in. odnośnie realizacji wniosków odwołującej o świadczenia postojowe, terminów wypłaty świadczeń oraz planów działań związanych z funkcjonowaniem Oddziałów ZUS, obowiązujących w okresie od marca do maja 2020 roku.

Podstawę ustaleń w sprawie stanowiły także zeznania ubezpieczonej, którym Sąd dał wiarę, ponieważ ich treść koresponduje z innymi dowodami i nie budziła wątpliwości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne i jako takie zasługuje na uwzględnienie.

Prawo do świadczenia postojowego zostało przewidziane w ustawie z dnia 2 marca 2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz

wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020r., poz. 1842 – dalej jako „ustawa (...)19”) – tzw. „tarcza antykryzysowa”.

Na wstępie należy zaznaczyć, że główne zadania pakietu regulacji, które składają się na „tarczę antykryzysową”, dotyczą ochrony zatrudnienia oraz zmniejszenia obciążeń i zachowania płynności finansowej przedsiębiorców. Rozwiązania tam zawarte obejmują nie tylko przedsiębiorców zatrudniających pracowników, a więc zapewniających miejsca pracy, ale również osoby, które prowadzą pozarolniczą działalność gospodarczą i wykonują pracę na podstawie umów cywilnoprawnych. Wśród rozwiązań, które mają zapobiegać skutkom epidemii (...)19 w Polsce, zostało przewidziane m.in. realizowane przez ZUS wsparcie w postaci świadczeń postojowych. W uzasadnieniu projektu nowelizacji, która dodała do komentowanej ustawy między innymi art. 15zq-15zx, podkreślono, że osoby prowadzące działalność gospodarczą, opłacające składki same za siebie oraz osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia, innej umowy o świadczenie usług, do których zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia, a także osoby wykonujące pracę na podstawie umowy o dzieło, są szczególnie narażone na niestabilność, a nawet całkowitą utratę przychodów z powodu pandemii (...)19, ze względu na brak zleceń lub zamówień, czy rezygnację z realizowanych lub zawieranych umów. Rozwiązania legislacyjne obowiązujące już dużo wcześniej (możliwość skorzystania z odroczenia terminu płatności składek, układu ratalnego, umorzenia należności składek) w obliczu pandemii wywołanej (...)19 w wielu przypadkach okazały się niewystarczające, aby uchronić określone grupy podmiotów przed zatorami płatniczymi i upadłością, jak również brakiem środków finansowych przeznaczanych na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych. Wprowadzając przepis art. 15zq ustawy (...)19 ustawodawca zaproponował możliwość pomocy publicznej dla osób najbardziej dotkniętych epidemią, czyli wykonujących pracę na podstawie umów cywilnoprawnych i osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą. W oczywisty sposób przepis ten miał niejako „ratować” osoby wymienione w ustawie przed bankructwem, co z jednej strony miało dać tym osobom zabezpieczenie socjalne, a z drugiej strony również ochraniać gospodarkę przed zapaścią. Należy więc uwzględnić wykładnię celowościową powyższych przepisów dokonując oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji.

Szczegółowe regulacje w zakresie świadczenia postojowego zawiera art. 15zq ustawy (...)19. Zgodnie z jego ust. 1 pkt 1, świadczenie postojowe przysługuje osobie wykonującej umowę agencyjną, umowę zlecenia, inną umowę o świadczenie usług, do której zgodnie z ustawą z dnia 23 kwietnia 1964r. – Kodeks cywilny stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowę o dzieło, zwane dalej „umową cywilnoprawną”. Świadczenie postojowe przysługuje przy tym, gdy w następstwie wystąpienia (...)19 doszło do przestoju w prowadzeniu działalności, odpowiednio przez zleceniodawcę lub zamawiającego, z którymi została zawarta umowa cywilnoprawna (ust. 3). Według brzmienia art. 15zq ust. 5 ww. ustawy, osobie wykonującej umowę cywilnoprawną świadczenie postojowe przysługuje jeżeli:

- 1) umowa cywilnoprawna została zawarta przed dniem 1 kwietnia 2020r.;
- 2) przychód z umowy cywilnoprawnej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych uzyskany w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym został złożony wniosek o świadczenie postojowe, nie był wyższy od 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obowiązującego na dzień złożenia wniosku;
- 3) nie podlega ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu.

Z kolei przepis art. 15zr ust. 1-4 ustawy (...)19 zawiera regulacje dotyczące określenia wysokości przyznawanego świadczenia postojowego. Świadczenie postojowe przysługuje w wysokości 80% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalanego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, obowiązującego w 2020r. nie więcej niż trzykrotnie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 4 (ust. 1). W przypadku gdy suma przychodów z umów cywilnoprawnych w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych uzyskana w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym został złożony wniosek o świadczenie postojowe wynosi mniej niż 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w 2020r., świadczenie postojowe przysługuje w wysokości sumy wynagrodzeń z tytułu

wykonywania tych umów cywilnoprawnych (ust. 2). W przypadku zbiegu praw do więcej niż jednego świadczenia postojowego przysługuje jedno świadczenie postojowe (ust. 4).

Ustalenie prawa oraz wypłata świadczeń postojowych należy do właściwości Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z art. 15zs ust. 1 ustawy (...)19, ustalenie prawa do świadczenia postojowego następuje na wniosek osoby, o której mowa w art. 15zq ust. 1, zwanej dalej „osobą uprawnioną”, składany do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ust. 1). Odmowa prawa do świadczenia postojowego następuje w drodze decyzji. Od decyzji o odmowie prawa do tego świadczenia przysługuje odwołanie do właściwego sądu w terminie i według zasad określonych w przepisach ustawy z 17 listopada 1964r. – Kodeks postępowania cywilnego dla postępowań w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Przepisy art. 83 ust. 5-7 i art. 83a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych stosuje się odpowiednio.

W rozpatrywanym przypadku z uzasadnienia zaskarżonej decyzji z 9 lipca 2020r. wynika, że powodem odmowy przyznania odwołującej prawa do świadczenia postojowego na podstawie wniosku z dnia 5 czerwca 2020r. było ustalenie przez organ rentowy, że na podstawie wniosków wcześniejszych świadczenie postojowe zostało odwołującej wypłacone trzykrotnie. Odwołująca takie stanowisko Zakładu kwestionowała, zarazem jednak nie negocjowała, że wnioski o świadczenie postojowe składała za pośrednictwem dwóch zleceniodawców (...) Sp. z o.o. oraz (...) Sp. z o.o. w okresie kwiecień - czerwiec 2020 roku. Z udzielonych przez organ rentowy wyjaśnień wynika, że wnioski M. G., złożone w tym przedziale czasowym, zostały rozpoznane w następujący sposób:

- na wniosek o świadczenie postojowe (...), złożony za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. w dniu 29 kwietnia 2020r., wypłacono w dniu 15 maja 2020r. kwotę 1.023,00 zł;
- na wniosek o świadczenie postojowe na kolejny okres (...), złożony za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. w dniu 14 maja 2020r., wypłacono w dniu 22 maja 2020r. kwotę 1.023,00 zł;
- na wniosek o świadczenie postojowe (...), złożony za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. w dniu 21 maja 2020r., wypłacono w dniu 29 maja 2020r. kwotę 1.057,00 zł;
- na wniosek o świadczenie postojowe na kolejny okres (...), złożony za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. w dniu 29 maja 2020r., wypłacono w dniu 2 czerwca 2020r. kwotę 2.080,00 zł.

Przedstawiony sposób załatwienia wniosków odwołującej, przy uwzględnieniu stanowiska procesowego, jakie prezentuje ZUS, budzi istotne wątpliwości, biorąc pod uwagę zacytowane przepisy. Po pierwsze, wniosek o świadczenie postojowe złożony za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. w dniu 29 kwietnia 2020r. został rozpoznany nieprawidłowo. We wniosku wskazano bowiem, że wysokość uzyskanych przychodów z innych umów cywilnoprawnych w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku (tj. marzec 2020r.) wyniosła 2.530 zł, co wraz z przychodem z umowy z (...) Sp. z o.o., stanowi kwotę wyższą niż 50% wynagrodzenia minimalnego w 2020 roku. Prawidłowe rozpoznanie przedmiotowego wniosku winno zatem skutkować przyznaniem odwołującej świadczenia postojowego w pełnej wysokości równej 80% wynagrodzenia minimalnego w 2020 roku, a więc kwoty 2.080 zł, zgodnie z art. 15zr ust. 1 ustawy (...)19. Tymczasem organ rentowy przyznał odwołującej świadczenie postojowe w kwocie 1.023 zł, stanowiącej miesięczny dochód wynikający z umowy, zgodnie z treścią wniosku z 29 kwietnia 2020r. W ocenie Sądu prawdopodobną przyczyną powyższego zabiegu było przyjęcie w miejsce sumy przychodów, o której mowa w art. 15zr ust. 2 ustawy, wyłącznie przychodu z umowy cywilnoprawnej łączącej odwołującą z płatnikiem (...) Sp. z o.o. wynoszącego 930,00 zł, co w konsekwencji mogło stanowić podstawę do przyjęcia, że suma przychodów z umów cywilnoprawnych uzyskanych w marcu 2020r. była niższa niż 50% minimalnego wynagrodzenia.

Zastrzeżenia Sądu budził również sposób rozpoznania kolejnych wniosków odwołującej o świadczenie postojowe. Zgodnie z art. 15zua ust. 1-3 ustawy (...)19, świadczenie postojowe może zostać przyznane ponownie, na podstawie oświadczenia osoby uprawnionej, której wypłacono świadczenie postojowe, o którym mowa w art. 15zu ust. 1, który stanowi z kolei, że ZUS wypłaca świadczenie postojowe niezwłocznie po wyjaśnieniu ostatniej okoliczności niezbędnej do jego przyznania. Przy tym wypłata po raz kolejny świadczenia postojowego może zostać dokonana

nie wcześniej niż w miesiącu następującym po miesiącu wypłaty świadczenia postojowego, o którym mowa w art. 15zu ust. 1 (ust. 2). Warunkiem przyznania kolejnego świadczenia postojowego jest podanie w oświadczeniu, że sytuacja materialna wykazana we wniosku, o którym mowa w art. 15zs albo 15zsa, nie uległa poprawie (ust. 3). W przedmiotowej sprawie z przedstawionych przez ZUS wyjaśnień wynika, że świadczenie postojowe przyznane na wniosek odwołującej z 29 kwietnia 2020r. (złożony za pośrednictwem (...) Sp. z o.o.) zostało wypłacone 15 maja 2020r. Oznacza to – przy założeniu spełnienia przesłanki braku poprawy sytuacji materialnej odwołującej w stosunku do stanu poprzedniego – że wypłata świadczenia postojowego na wnioski złożone przez odwołującą w maju 2020 roku powinna nastąpić najwcześniej w czerwcu 2020r. Tymczasem z wyjaśnień ZUS wynika, że świadczenie postojowe na wniosek odwołującej z 14 maja 2020r. (wniosek kontynuacyjny, złożony za pośrednictwem (...) Sp. z o.o.) zostało wypłacone w dniu 22 maja 2020r., co istotne, również w kwocie 1.023 zł, a więc stanowiącej miesięczny dochód wynikający z umowy, tak jak miało to miejsce w przypadku pierwszego wniosku odwołującej o świadczenie postojowe z dnia 29 kwietnia 2020r.

Podsumowując powyższe - aczkolwiek nie jest to jeszcze istota rozważań, jakie należało w sprawie poczynić - Sąd Okręgowy, mając na uwadze argumentację ZUS, doszedł do następujących wniosków. Po pierwsze, odwołująca każdorazowo spełniała warunki do uzyskania świadczenia postojowego w maksymalnej wysokości przewidzianej w art. 15zr ust. 1 ustawy (...)19. Po drugie, organ rentowy błędnie zakwalifikował sumę przychodów odwołującej z umów cywilnoprawnych (w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych) za miesiąc poprzedzający miesiąc złożenia pierwszego wniosku o świadczenie postojowe (marzec 2020 roku) jako wynoszący mniej niż 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w 2020 roku, a w konsekwencji wypłacił odwołującej świadczenie w błędnej wysokości. Działając prawidłowo organ rentowy, przy pozytywnym rozpoznaniu kolejnych wniosków i braku kwestionowania przesłanki braku poprawy sytuacji materialnej odwołującej, winien był przyznać odwołującej świadczenie postojowe w pełnej wysokości, tj. kwocie 2.080 zł i dokonać jego wypłaty przy poszanowaniu zasad określonych w art. 15zua ust. 2 ustawy (...)19; jednocześnie wnioski składane przez odwołującą równolegle za dany okres, jako wynikające ze zbiegu uprawnień do świadczeń postojowych, winny być rozpatrywane negatywnie zgodnie z przytoczonym wyżej art. 15zr ust. 4 ustawy (...)19, który stanowi, że w przypadku zbiegu praw do więcej niż jednego świadczenia postojowego przysługuje jedno świadczenie postojowe.

Pomijając omówioną wyżej kwestię błędnej kwalifikacji przychodów, zaakcentowania wymaga jeszcze, że z niezrozumiałych przyczyn organ rentowy realizował świadczenie postojowe odwołującej niejako „dzieląc” kwotę tego świadczenia pomiędzy wnioski złożone za pośrednictwem poszczególnych zleceniobiorców, co też w ocenie Sądu Okręgowego przyczyniło się do nieuzasadnionego dublowania wypłaty świadczeń i ostatecznie uznania wniosku z dnia 5 czerwca 2020r. jako wniosku zmierzającego do przyznania świadczenia postojowego po raz czwarty. Zgodnie ze stanowiskiem odwołującej, przedmiotowy wniosek nie został złożony po raz czwarty, gdyż w dniu 29 kwietnia 2020r. (równolegle do wniosku złożonego w tym dniu drogą elektroniczną za pośrednictwem (...) Sp. z o.o.) w siedzibie II Oddziału ZUS został złożony wniosek o świadczenie postojowe przez (...) Sp. z o.o. Z kolei w ocenie organu rentowego za datę wniesienia wskazanego wniosku należało przyjąć datę podaną na prezentacie, a więc 21 maja 2020r.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd nie podzielił stanowiska organu rentowego w ww. zakresie. Zdaniem Sądu, jeżeli przyjąć, że dla wypłaty świadczenia postojowego i ustalenia, które z kolei jest to świadczenie (w rozumieniu art. 15zr ust. 1 ustawy (...)19), liczy się data złożenia wniosku, to w realiach rozpatrywanej sprawy, zgodnie z informacją udzieloną przez ZUS, odwołująca w maju 2020r. złożyła łącznie 3 wnioski ((...) sp. z o.o. – w dniu 14 maja 2020r., (...) Sp. z o.o. – w dniach 21 maja 2020r. oraz 29 maja 2020r.). Przyjmując za organem rentowym, że takie były faktyczne daty wpływu wniosków odwołującej, to któryś z wniosków powinien zostać przez organ rentowy załatwiony odmownie jako wniosek o przyznanie świadczenia postojowego po raz czwarty. Tymczasem wszystkie wnioski były rozpatrzone pozytywnie i skutkowały wypłaceniem odwołującej świadczeń postojowych w kwotach częściowych (1.023 zł i 1.057 zł) bądź w kwocie maksymalnej, przewidzianej przepisami (2.080 zł).

Biorąc pod uwagę wskazane nieprawidłowości w działaniach ZUS oraz spełnienie przez odwołującą warunków do tego, aby trzykrotnie uzyskać świadczenie postojowe w maksymalnej kwocie 2.080 zł, Sąd ocenił, iż nie można zaaprobować odmownego załatwienia wniosku z 5 czerwca 2020r. Przy tym istotne jest i to, że wadliwe jest stanowisko organu

rentowego odnośnie daty wpływu do ZUS pierwszego wniosku o świadczenie postojowe, złożonego za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. W ocenie Sądu przedmiotowy wniosek należy kwalifikować jako złożony w dniu 29 kwietnia 2020r. Wskazują na to dowody przedstawione przez odwołującą, w szczególności pisemne oświadczenia zleceniodawcy oraz reprezentującej zleceniodawcę wiceprezes zarządu M. C., która potwierdziła, że wniosek odwołującej o świadczenie postojowe został złożony przez nią osobiście w siedzibie ZUS przy ul. (...) w ww. dacie. W związku z tym Sąd ocenił, że odwołująca uczyniła zadość obowiązkowi wykazania, że data złożenia wniosku jest inna niż wynikająca z prezentaty (art. 6 k.c.), tym bardziej że organ rentowy nie kwestionował zaoferowanych przez odwołującą dowodów. Ani w odpowiedzi na odwołanie, ani później nie odniósł się szerzej do oświadczeń, o których mowa, wskazując jedynie, że poza tymi oświadczeniami nie ma innego dowodu potwierdzającego złożenie wniosku w kwietniu 2020r. oraz że należy przyjąć datę wskazaną na prezentacie. Zdaniem Sądu, brak jest podstaw, aby ocenić jako niewiarygodne oświadczenia zleceniodawcy i jego reprezentanta, tym bardziej, iż były one poniekąd zbieżne z przedstawioną w toku postępowania dokumentacją dotyczącą sposobu funkcjonowania placówek ZUS w okresie od marca do maja 2020 roku. Wynika z niej, że m.in. w okresie od 14 do 30 kwietnia 2020r. bezpośrednia obsługa klientów we wszystkich (...) Zakładzie miała być wyłączona, a składanie wniosków przez zainteresowanych miało odbywać się w wyodrębnionych strefach oraz przy użyciu specjalnie oznaczonych skrzynek. Skrzynki miały być oznaczane w widoczny sposób datą i po każdym dniu miały być przenoszone do pomieszczenia, w którym bez otwierania miały pozostawać „w kwarantannie” przez 3 dni kalendarzowe, po czym miała nastąpić rejestracja dokumentów przez pracowników z datą faktycznego wpływu do ZUS (data skrzynki). Zdaniem Sądu, powyższe potwierdza, że (...) Sp. z o.o., składając wniosek o świadczenie postojowe, nie była w stanie uzyskać poświadczenia jego złożenia. W tej sytuacji obowiązkiem dowodzenia daty faktycznego złożenia wniosku nie sposób obciążać w pełni odwołującą, choć – jak zostało wskazane – temu obowiązkowi sprostała. Wprawdzie złożone przez ZUS procedury wskazują na obowiązek dokonania kwarantanny dokumentów składanych do skrzynek przez okres 3 dni, opróżniania skrzynek po tym okresie oraz opatrywania wniosków faktyczną datą, kiedy zostały złożone, która powinna być umieszczona na skrzynce. Pamiętać jednak należy, że zapisy wspomnianych procedur to w istocie tylko plany i rekomendacje. Powinny być więc stosowane, ale nie musiało tak być. W związku z tym nie ma podstaw, aby w przedmiotowej sprawie nie dać wiary oświadczeniom, o których była mowa, a które wskazują, że wniosek odwołującej o świadczenie postojowe został złożony w dniu 29 kwietnia 2020r. Oświadczenia te nie mają mniejszej mocy dowodowej niż złożone przez ZUS dokumenty, a nawet ich wartość dowodowa jest większa jako, że odnoszą się do konkretnego przypadku i zawierają potwierdzenie konkretnej osoby, która złożyła wniosek o świadczenie postojowe w siedzibie ZUS. Natomiast te regulacje wewnętrzne, które ZUS przedstawił, stanowią tylko ogólne uregulowania, mające charakter zaleceń, których poprawności stosowania nie weryfikowano, a jeśli tak, to wyniki tej weryfikacji nie są Sądowi znane.

W związku z powyższym Sąd ocenił, że nie ma podstaw, aby kwestionować stanowisko odwołującej w części dotyczącej daty złożenia do ZUS pierwszego wniosku o świadczenie postojowe przez (...) Sp. z o.o. Wskazują na to okoliczności zaprezentowane, a także to, że kiedy został złożony ww. wniosek nie przyjmowano w placówkach ZUS interesantów i w konsekwencji nie było możliwe uzyskanie potwierdzenia złożenia wniosku. Również opisana wyżej procedura opróżniania skrzynek nie dawała możliwości, aby potwierdzić w jakim dokładnie dniu doszło do złożenia pisma. Wprawdzie skrzynki miały być opatrzone konkretną datą, ale z tego nie wynika, że taka była praktyka konkretnie stosowana w siedzibie (...) Oddziału ZUS przy ul. (...), gdzie M. C. miała zawieźć wniosek.

Sąd miał również na względzie, iż faktem powszechnie znanym, choćby z przekazów medialnych z tego okresu, była okoliczność masowego zgłaszania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych różnego rodzaju wniosków (także o świadczenia postojowe), co było spowodowane zarówno emocjami związanymi z początkową fazą pandemii (...)19, jak również skutkami ekonomicznymi tej sytuacji dla przedsiębiorców, zwłaszcza dotkniętych ograniczeniami prowadzenia działalności. W związku z tym nie jest wykluczone, że realizacja planów bezkontaktowego przyjmowania korespondencji poprzez udostępnianie skrzynek na wnioski, opatrzonej stosowną datą oraz ich regularne opróżnianie po okresie kwarantanny, mogła nie być w pełni wcielona w życie. Oświadczenie zleceniodawcy (...) Sp. z o.o. temu przeczy.

Sąd Okręgowy nie podzielił również argumentu organu rentowego, który wskazywał,

że skoro na wniosku złożonym za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. widnieje prezentata sali obsługi klienta, to dokument został złożony osobiście w tej sali. Pomijając sygnalizowany wcześniej aspekt braku funkcjonowania bezpośredniej obsługi klienta w kwietniu 2020r. oraz etapowe przywracanie realizowanych zadań od 4 maja 2020r. (k. 90 i nast. a.s.), trzeba zwrócić uwagę, iż z dowodów zgromadzonych w sprawie nie wynika, aby dokumentacja składana za pośrednictwem skrzynek na wnioski była opatrywana inną pieczęcią niż pisma składane w sali obsługi klienta. Z samego faktu opatrzenia danego wniosku pieczęcią, która w obu przypadkach jest taka sama, nie można zatem wywodzić, że do złożenia wniosku doszło w biurze klienta osobiście.

Dodatkowo Sąd Okręgowy zwraca uwagę, co ma znaczenie w realiach niniejszej sprawy, że składającym wniosek jest zleceniobiorca, a nie zleceniodawca, którego rola ogranicza się w istocie jedynie do przekazania wniosku Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych. Powyższe wynika jednoznacznie z art. 15zs ust. 2 ustawy (...)19, zgodnie z którym w przypadku osoby wykonującej umowę cywilnoprawną wniosek składany jest za pośrednictwem odpowiednio zleceniodawcy lub zamawiającego. Oznacza to, że wniosek pochodzi od zleceniobiorcy, a zleceniodawca (płatnik) jest jego „przekazicielem”. Oprócz danych identyfikujących zleceniobiorcę i zleceniodawcę (ust. 3), odpowiednio zleceniodawca lub zamawiający załącza do wniosku:

1) oświadczenie potwierdzające:

a) niedojście do skutku lub ograniczenie wykonywania umowy cywilnoprawnej z powodu przestoju w prowadzeniu działalności, o którym mowa w art. 15zq ust. 3,

b) datę zawarcia i wysokość wynagrodzenia z tytułu umowy cywilnoprawnej,

c) uzyskanie przez osobę wykonującą umowę cywilnoprawną w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym został złożony wniosek o świadczenie postojowe, przychodu nie wyższego niż 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obowiązującego na dzień złożenia wniosku,

d) otrzymanie oświadczenia od osoby wykonującej umowę cywilnoprawną,

że nie podlega ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu oraz o wysokości uzyskanych przychodów z innych umów cywilnoprawnych;

2) kopię umów cywilnoprawnych.

Uwzględniając brzmienie ww. przepisów, zwłaszcza pkt 1 lit d), dla oceny spełnienia przesłanek do nabycia prawa do świadczenia postojowego miarodajna powinna być data złożenia wniosku przez zleceniobiorcę. To więc data takiego wniosku osoby ubiegającej się o świadczenie jest decydująca przy ocenie uprawnienia do świadczenia postojowego. Według tej daty organ rentowy winien badać, czy ubiegający się o świadczenie podlega czy też nie tym ubezpieczeniom. W tym dniu bowiem ubezpieczony składa oświadczenie o określonej treści pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywego oświadczenia. Natomiast zleceniodawca, który następnie przekazuje wniosek do organu rentowego, w istocie wykonuje tylko czynność o charakterze technicznym (zob. przykładowo: wyrok Sąd Okręgowy w Rzeszowie z dnia 3 września 2020r., IV U 856/20; wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 30 kwietnia 2021r., VIII U 280/21). Argumentem przemawiającym za zasadnością powyższego stanowiska jest to, że przyjęcie, iż w procesie oceny zasadności wniosku o świadczenie postojowe liczy się data jego wpływu do ZUS, mogłoby skutkować potencjalnym pokrzywdzeniem zleceniobiorców, którzy nie są przedsiębiorcami i nie decydują kiedy dokładnie wniosek zostanie w ZUS złożony, bo tej czynności dokonują za pośrednictwem innego podmiotu. W tym kontekście zwraca się uwagę na pewną nierówność zleceniobiorców i przedsiębiorców, a zatem należałoby przyjmować datę wystąpienia o złożenia wniosku do zleceniodawcy, co w przypadku odwołującej miało miejsce jeszcze w miesiącu kwietniu.

Podsumowując zaprezentowaną argumentację, Sąd ocenił, że odwołanie M. G. jest zasadne. Wskutek szeregu prezentowanych wyżej i szeroko omówionych uchybień w zakresie rozpoznawania wniosków odwołującej o świadczenie postojowe, organ rentowy błędnie zakwalifikował wniosek odwołującej z 5 czerwca 2020r. jako wniosek o przyznanie świadczenia po raz czwarty, a przez to niedopuszczalny w rozumieniu art. 15zr ust. 1 ustawy (...)19. Stwierdzone przez Sąd nieprawidłowości dotyczące sekwencji załatwiania wniosków, a także w zakresie daty złożenia wniosku za pośrednictwem zleceniodawcy (...) Sp. z o.o. skutkowały niewypłaceniem odwołującej świadczeń postojowych w maksymalnej, dopuszczalnej przepisami wysokości, przy uwzględnieniu limitu trzykrotnego uzyskania tego świadczenia. Raz jeszcze należy zaznaczyć, że w myśl art. 15zr ust. 1 ustawy (...)19 świadczenie postojowe przysługuje w wysokości 80% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalanego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę obowiązującego w 2020r., nie więcej niż trzykrotnie. W przedmiotowej sprawie spełnienie przez wnioskodawczynię wszystkich przesłanek koniecznych do nabycia prawa do świadczenia postojowego, a zarazem zachowanie przez ZUS prawidłowej kolejności rozpoznania wniosków oraz przyjęcie prawidłowych dat ich złożenia, stanowiłoby podstawę do wypłaty świadczeń w wysokości odpowiadającej trzykrotności kwoty stanowiącej 80% wynagrodzenia minimalnego w 2020 roku, a więc łącznie 6.240 zł (3 x 2.080 zł). Tymczasem odwołująca otrzymała tytułem świadczeń postojowych kwotę 5.183 zł, organ rentowy nie wypłacił więc jeszcze kwoty 1.057 zł.

Mającą na względzie powyższe Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującej prawo do świadczenia postojowego w kwocie 1.057 zł, orzekając na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.